

SOP – Smittebeskyttelse

SOP-smittebeskyttelse beskriver arbejdsrutiner, der er vigtige for at opnå en god smittebeskyttelse.

Blandt emnerne er:

- Intern smittebeskyttelse
 - Flytning af dyr og brug af maskiner inden for besætningen
 - Arbejdsrutiner
 - Brug af sygebokse
- Personlig smittebeskyttelse af staldpersonale
- Ekstern smittebeskyttelse
 - Regler for besøgende i besætningen
 - Regler for servicepersonale
 - Rutiner ved indførsel af dyr i besætningen
- Økologi SOP-smittebeskyttelse (markeret med et) beskriver økologikravene til
 - Rengørings- og desinfektionsmidler til stalde og inventar
 - Indkøb af dyr til økologiske besætninger

Husk, at **indkøb af levende dyr udgør den største risiko** for besætningens eksterne smittebeskyttelse. Hvis du køber erstatningsdyr vil øvrige smittebegrænsende foranstaltninger derfor oftest være af mindre betydning.

Alle emner er illustreret med tegninger og korte tekster, som du kan redigere i ud fra forholdene på din bedrift.

Når du skal tilrette og indkøre SOP på din bedrift, er det en fordel at inddrage en SOP-certificeret kvægrådgiver, som du kan finde på www.arbejdsplan.kvaeg.dk. Erfaringerne viser, at et indledende forløb med hjælp af en sagkyndig er helt afgørende for udbyttet af SOP i det lange løb.

I guiden "Kom godt i gang med SOP" (vedlagt) er der nogle tips, du kan overveje, inden du går i gang med at tilpasse SOP til dine arbejdsgange.

God fornøjelse med din SOP.

Indhold

1. Internt - Regler for staldpersonalet	3
2. Internt - Flytning af dyr inden for besætningen.....	5
3. Internt - Sygeboks	6
4. Internt - Maskiner.....	9
5. Internt - Personlig smittebeskyttelse af staldpersonale	10
6. Eksternt - Regler for besøgende.....	12
7. Eksternt - Regler for servicepersonale.....	15
8. Eksternt - Indkøbte dyr og dyr fra pension/fællesgræsning	19
9. Økologiske krav – samlet oversigt 	22

1. Internt - Regler for staldpersonalet

<p>1.1</p>	<p>Ind i stalden</p> <p>Altid indgang gennem</p> <hr/> <p>(omklædningsrum)</p>	
<p>1.2</p>	<p>Ind i stalden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vask gummistøvler • Vask hænder 	
<p>1.3</p>	<p>Vask gummistøvler</p> <p>Vask hænder/brug handsker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Før håndtering af foder • Før malkning • Før arbejdet med kalvene • Efter håndtering af syge dyr • Efter udførelse af beskidte arbejdsrutiner 	

1.4 **Ingen forurening af foder**

Vask altid støvler, når du går ud fra spaltearealet

2. Internt - Flytning af dyr inden for besætningen

2.1	<p>Undgå at forurene foder med gødning</p> <p>F.eks. ved at flytte dyr hen over foderbordet</p>	
2.2	<p>Fasthold aldersgrupper</p> <p>Flyt ikke ældre dyr tilbage til gruppen af yngre dyr</p>	
2.3	<p>Undgå kontakt mellem forskellige dyregrupper</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

3. Internt - Sygeboks

3.1	Brug altid sygeboks til syge dyr	
3.2	Sygeboks adskilt fra raske dyr Placeres langt fra de små kalve. Har massive vægge.	 Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER
3.3	Sygebokse er enkeltbokse Sæt ikke flere dyr sammen	

<p>3.4</p>	<p>Må ikke bruges som kælvingeboks</p> <p>Kælvningsafsnit adskilt fra syge dyr</p>	
<p>3.5</p>	<p>Udmug efter brug - hver gang</p>	
<p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>		
<p>3.6</p>	<p>Vask efter udmugning - hver gang</p> <p>Vask ved lavt tryk og undgå smittespredning</p>	

3.7 **Desinficer efter vask
- hver gang**

Brug _____
(f.eks. hydratkalk)
til at desinficere med

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

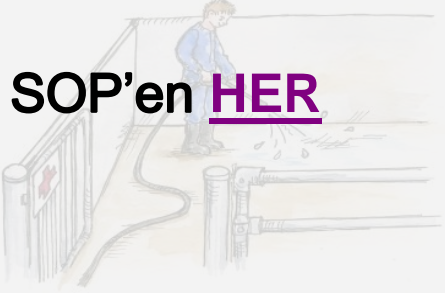

4. Internt - Maskiner

<p>4.1</p>	<p>Rengør kreaturvogne efter brug – hver gang</p> <p>Vask med højtryksrensere på særskilt vaskeplads</p>	
<p>4.2</p>	<p>Ingen beskidte hjul på foderbordet</p>	
<p>4.3</p>	<p>Rengør beskidt værktøj og maskiner før brug</p>	
<p>4.4</p>	<p>Håndværktøj skal bruges det rigtige sted</p> <p>Rød = Gødning Grøn = Foder</p> <p>Skal hænge på faste pladser</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

5. Internt - Personlig smittebeskyttelse af stalpersonale

Husk at få gram gødning under f.eks. en negl kan indeholde millioner af bakterier

<p>5.1</p>	<p>Grundlæggende gode vaner</p> <p>Undlad at bringe ting/fodtøj/tøj fra stalområde ind i kantine/stuehus</p> <p>Vask hænder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Før rygning • Før du putter mad/slik i munden • Efter udført fødselshjælp <p>Hold frokoststuen ryddet og ren for støv og snavs</p>	
<p>5.2</p>	<p>Brug et P3SL eller FFP3SL filter som åndedrætsværn når du</p> <ul style="list-style-type: none"> • Højtryksrens område med gødning • Yder aktiv fødselshjælp i besætninger med Q-feber 	
<p>5.3</p>	<p>Undgå forurening af stuehus og bil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vask og tør det beskidte arbejdstøj efter hver arbejdsdag ved mindst 60 grader C • Vaskemaskinen bør stå i stalbygningen <p>Skift til rent staltdøj hver morgen</p>	
<p>5.4</p>	<p>Når du vil holde pause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skift overtrækstøj • Vask hænderne grundigt med sæbe • Tør hænderne i papirhåndklæde • Gnid hænderne med ethanolholdig (70-85 %) sprit med glycerol 	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

5.5 Når du vil holde fyraften

- Læg arbejdstøjet direkte i vaskemaskinen
- Tag bad og husk vask af hår
- Anvend et rent håndklæde
- Rens fingerneglene
- Gnid hænder med ethanolholdig (70-85 %) sprit med glycerol
- Tag tøj på, som har ligget i et lukket rum fri for støv

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

6. Eksternt - Regler for besøgende

Husk, at indkøb af levende dyr udgør den største risiko for besætningens eksterne smittebeskyttelse. Hvis du køber erstatningsdyr vil øvrige smittebegrænsende foranstaltninger derfor oftest være af mindre betydning.

<p>6.1</p>	<p>Ved besøg i besætningen</p> <p>Ring tlf: _____ (ejer, fodermester)</p>	
<p>6.2</p>	<p>Registrering af besøgende føres af</p> <p>_____</p> <p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dato • Ankomsttidspunkt • Navn • Funktion 	
<p>6.3</p>	<p>Undgå besøg af personer, der har været i kontakt med dyr i udlandet inden for de seneste 48 timer</p>	

6.4	<p>Brug altid</p> <hr/> <p>(omklædningsrum)</p> <p>som indgang til besætningen</p>	
6.5	<p>Gæster skal bruge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overtrækstøj • Besøgsfodtøj <p>Tjek, at gæsters tøj og sko er rent</p> <p>Især vigtigt, hvis gæster kommer direkte fra anden stald</p>	 <p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>
6.6	<p>Vask og desinficer hænder ved indgang i besætningen</p> <p>Især vigtigt, hvis gæster kommer direkte fra anden stald</p>	

6.7	Efter besøg Gæstetøj til vask _____ (Vaskeprogram)	
-----	--	--

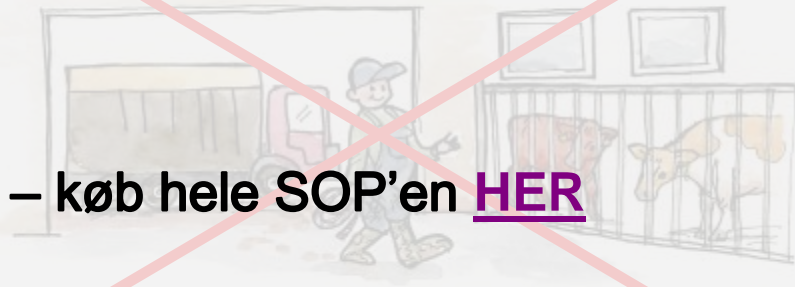
Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

7. Eksternt - Regler for servicepersonale

Dyrlæge, inseminør, kontrolassistent , klovbeskærer m.fl.

<p>7.1</p> <p>Altid indgang via _____ (omklædningsrum)</p> <p>Servicepersonale bør have sin egen påklædning på bedriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kitler/kedeldragt • Besøgsfodtøj 	
<p>Tjek, at alle besøgssonalets tøj og sko er rent</p>	<p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>
<p>7.2</p> <p>Vask og desinficer hænder</p> <p>Brug handsker</p>	

7.3	<h3>Registrering af besøgende føres af</h3> <hr/> <p>(ejer/driftsleder)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dato • Ankomsttidspunkt • Navn • Funktion 	
7.4	<h3>Rute ved besætningsbesøg</h3> <p>Begræns smittespredning ved at starte hos de mindste dyr og slut hos syge dyr.</p> <p>Vask s Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER staldafsnit.</p>	
7.5	<h3>Klovbeskæring</h3> <p>Se efter, om klovboks er ren før aflæsning</p>	

<p>7.6</p>	<p>Klovbeskæring</p> <p>Rengør boks mellem behandling af dyr i forskellige staldafsnit</p>	
<p>7.7</p>	<p>Afhentning af dyr</p> <p>Chaufføren må ikke komme i stalden</p>	 <p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>
<p>7.8</p>	<p>Placer altid døde dyr det aftalte sted</p> <p>DAKA (chauffør og lastbil) må ikke komme i kontakt med besætningen</p>	<p>Billede eller situationsplan af gården, hvor stedet til døde dyr er afmærket.</p>

7.9

Maskinstation

Se efter, om maskiner er rene ved ankomst

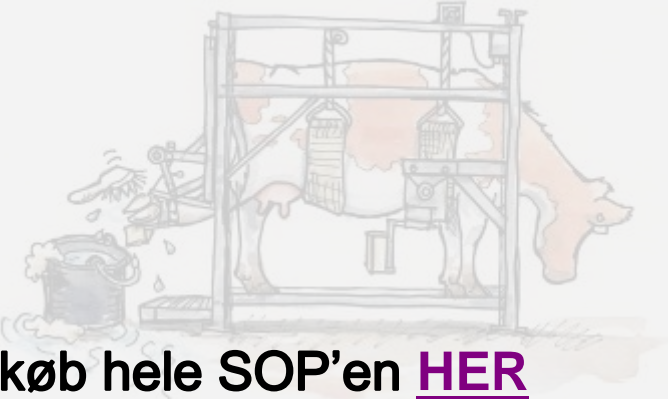

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

8. Eksternt - Indkøbte dyr og dyr fra pension/fællesgræsning

Husk, at indkøb af levende dyr udgør den største risiko for besætningens eksterne smittebeskyttelse. Hvis du køber erstatningsdyr vil øvrige smittebegrænsende foranstaltninger derfor oftest være af mindre betydning.

Husk at undersøge leverandørbesætningens sundhedsstatus (B-Streptokokker, Salmonella mv.) i CHR - (www.glr-chr.dk)

8.1	<p>Tjek ved indkøb af dyr</p> <p>Bed sælgeren oplyse eller dyrlægen om at fremsende attest om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PCR-tankmælk • Mycoplasma • Klovlidelser (især digital dermatitis) • Herpes Mammillitis 	
<p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>		
8.2	<p>Eksempelviser rutiner ved ankomst</p> <p>Er det det rigtige dyr?</p> <p>Tjek øremærke.</p>	
8.3	<p>Tjek pels</p> <p>Er der ringorm eller andre sygdomme?</p>	

8.4	<p>Tjek yver</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mærk, om yveret er hævet • CMT-test 	
8.5	<p>Klovundersøgelse</p> <p>Se efter smitsomme klovlidelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digital dermatitis • Klovspalte betændelse • Klovbrandbyld • Balleråd • Nydvælselser <p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p> <p>Noter CKR-nr og iværksæt behandling efter aftale med _____ (ejer)</p>	
8.6	<p>Vask klove med spuleslange - tryk maks. 15 bar</p> <p>Gødningsrester udgør smitterisiko og fjernes inden dyrerne sættes ind i besætningen.</p>	

8.7 **Afvis problemdyr/syge dyr**

Hvis du er i tvivl, ring
tlf. _____
(fodermester/ejer)

Isoler syge dyr

Hvis du er i tvivl, ring
tlf. _____
(fodermester/ejer)

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

9. Økologiske krav – samlet oversigt

Økologi SOP-smittebeskyttelse beskriver de økologiske krav indenfor rengørings- og desinfektionsmidler til stalde og inventar, samt indkøb af dyr til økologiske besætninger. Det sikrer, at økologikravene indarbejdes i de arbejdsrutiner, der er vigtige for at opnå en god smittebeskyttelse i besætningen.

Når du skal tilrette og indkøre SOP på din bedrift, er forslag til placering af de økologiske krav angivet i parentes. De økologiske SOP er supplerende, og skal sættes ind som ekstra punkter, hvor de passer på din bedrift.

<p>9.1 (3.8)</p> 	<p>Tilladte produkter til rengøring og desinficering af bokse og inventar m.m. (Aktivstoffer ikke handelsnavne)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kalium-natriumsæbe • Vand og damp • Kalk • Læsket kalk • Ulæsket kalk • Natriumhypoklorit (f.eks. blegevand) • Natriumhydroxid (Kaustisk soda) • Kaliumhydroxid • Hydrogenperoxid • Naturlige planteekstrakter • Citronsyre, pereddikesyre, myresyre, mælkesyre, oxalsyre og eddikesyre • Alkohol • Salpetersyre (mælke- og mejeriudstyr) • Fosforsyre (mælke- og mejeriudstyr) • Formaldehyd • Produkter til rengøring og desinficering af yver og malkeudstyr (alle godkendte i Fødevarestyrelsen) • Natriumcarbonat
<p>9.2 (8.3)</p> 	<p>Tjek ved indkøb af dyr</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal behandlinger med medicin • Økologisk status (omlægningsdato) <p>Bed sælger om at sende oplysningerne med dyret.</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

9.3 (8.1) 	Indkøb af konventionelle hundyr Der må leveres økologisk mælk fra indkøbte ikke-økologiske hundyr efter 6 måneders ophold i en økologisk besætning. Dyrene kan slagtes som økologiske efter 1 år og mindst $\frac{3}{4}$ af dyrets liv i en økologisk besætning. OBS Der må ikke indsættes køer i en økologisk besætning - kun ikke-økologiske kvier (hundyr, der endnu ikke har kælvet) må indsættes. Der må maks. indsættes 10 % konventionelle kvier i besætningen pr. år (beregnes på basis af de seneste 12 måneders antal voksne dyr (årsdyr)) Antallet af konventionelle kvier, som kan indsættes, kan forhøjes til 40 % af de voksne dyr, hvis f.eks. besætningen udvides væsentligt.
9.4 (8.1) 	Indkøb af konventionelle handyr Der må kun indsættes tyre til avl i en økologisk besætning. Tyrene kan dog slagtes som økologiske efter 1 år og mindst $\frac{3}{4}$ af dyrets liv i en økologisk besætning. Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER